

אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם".

מלמד שקילעה [לשון קליעת שער] הקב"ה לחוה, והביאה לאדם הראשון. שכן בכרכי הים, קורין לקלעיתא [קליעת שער] בנייתא. והיינו "ויבן"!

דבר אחר: "ויבן ד' אלהים".

אמר רב חסדא, ואמרי לה, כמתניתא תנא: מלמד שבנאה הקב"ה לרחמה של חוה כבנין אוצר של פירות:

יח-ב

מה אוצר זה רחב מלמטה וקצר מלמעלה, כדי לקבל את הפירות שאם היה רחב מלמעלה וקצר מלמטה, כשהוא ממלאו היה מכביד משאוי הפירות על כתלי האוצר ומטה אותם.

אף האשה, רחבה מלמטה, בחלל בית הרחם שלה, וקצרה מלמעלה, כדי לקבל את הולד.

ואגב דפרשינן לקרא, מפרשינן לכולא קרא:

כתיב: "ויבן ד' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם".

מלמד שעשה הקב"ה שושבינות לאדם הראשון⁽¹⁶⁾

תו מקשינן: בשלמא למאן דאמר פרצוף — היינו דכתיב "ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בבשר תחתנה. ויבן ד' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה".

שהיה צריך, אחר שחילקו הקדוש ברוך הוא לאדם — לסגור בבשר תחתנה.

אלא למאן דאמר זנב — מאי ויסגור בשר תחתנה?!

ומשינן: אמר רב זביד ואיתימא רבי ירמיה, ואיתימא רב נחמן בר יצחק:

לא נצרכה אלא למקום חתך, שאחר שנחתך ממנו הזנב, סגר הקב"ה בבשר לאותו מקום! והשתא מקשינן לאידך גיסא:

בשלמא למאן דאמר זנב, היינו דכתיב "ויבן ד' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה". דמשמע שהיתה מחוסרת בנין.

אלא למאן דאמר פרצוף — מאי "ויבן"?!

ומשינן: דריש לה לכדרכי שמעון בן מנסיא.

דדריש רבי שמעון בן מנסיא: "ויבן ד'

זה לעצמו וזה לעצמו, ואחר כך לא נבראו במעשה אלא אחד, שהוא הזכר, ואין הנקבה נחשבת בכריאה שאינה אלא כדבר הטפל אל העיקר ולקוח ממנו ולצורך תשמישו.

והוא שקראוה רבותינו ז"ל זנב, כענין "לראש ולא לזנב" עם היותה זנב באמת ונבנית ממנו — קיצור מלשון שו"ת הרשב"א חלק א' סימן ס' וראה עוד שם.

היתה אחר מחשבה והתבוננות, ושהיתה המחשבה לבראות שנים, כלומר: זה לעצמו וזה לעצמו, ולהיותם עומדים לעצמם, בלי שיקבל זה מזה, ושלא יולידו זה מזה. ואחר כן חייבה החכמה שאינו טוב להיות האדם שהוא עיקר ביצירה לבדו, אלא להיות הוא פועל, והנקבה תהיה לו ככלי, יעזר הוא בו בפעולותיו.

וזה שביאר רבי אבהו: כי הכתוב שאמר "זכר ונקבה בראם" הוא במחשבה לבראות שנים